

IŞİD'in bitmesi değil, isim ve sıfat değiştirmesi söz konusu

10.02.2019

Nurzen Amuran: Yerel seçimler içerde bizi meşgul ederken, güneyimizde güvenliğimizi tehdit eden gelişmeleri de sürekli gündemde tutmamız gerekir. Suriye de neler oluyor, ABD ve Rusya'nın Ortadoğu'daki planlarına karşı alacağımız önlemler de büyük önem taşıyor. Bugün sizinle Suriye üzerinde oynanan güç kapmaca oyunlarının ayrıntılarına girelim ve Türkiye'nin hangi konumda olması gerektiğini inceleyelim.

ABD, bir zamanlar stratejik ortağımızdı. Daha sonra ortaklığın sadece belli konularda stratejik işbirliğinin sınırları içinde kaldığı söylendi. Şimdi ise iki ülke arasında güvenilir bir ilişki olmadığı görülüyor. Eski IŞİD'le Mücadele Koalisyonu Özel Temsilcisi McGurk, Türkiye'nin, ABD'nin Suriye'deki yerini dolduramayacağını, cihatçı gruplarla ilişkisi nedeniyle ABD'nin Türkiye'ye güvenmediğini açıkça söylemişti. Benzer pek çok açıklama var.

İsterseniz biraz geriye gidelim. ABD, "Savaşçı gruplar" diye tanımladığı PKK'lı teröristlere arka çıkıyor. ABD/PKK ilişkilerinin su yüzüne çıkması bugünün gerçeği değil. Çok eskilere dayanıyor. Hangi süreçlerde birlikte oldular ve ne zamandan beri ABD, vekalet savaşlarında PKK'lılara yetki verdi, kısaca yeniden okuyucularımıza anımsatalım:

Özcan Yeniçeri: Suriye'deki olaylar Suriye'den ibaret değildir. Suriye Ortadoğu'nun parçasıdır, Ortadoğu'da İslam'ın ve petrolün parçasıdır. Bahse konu ettiğimiz Suriye olayları da bir bütünün parçasından ibarettir. O halde bu olaylara bir bütün olarak bakmak ancak olayları anlaşılır kılabilir.

Olana bitene bir bütün olarak bakıldığında, küresel güçlerin uzun yıllardır siyasi rüşlerini Ortadoğu üzerindeki etkileriyle ölçer halde oldukları görülür. Dün olduğu gibi bugün de küresel güçler, bilek güreşlerini her yerde, daha çok Ortadoğu'da yapmaktadır. Ortadoğu petropolitik, jeopolitik, hidropolitik, teopolitik (petrol, coğrafya, su ve din) eksenli stratejiler yumağıdır. Emperyalist ihtiraslar, ekonomik ve kültürel sömürü ve dini ihtilaflar, her yerden daha çok Ortadoğu'da sorundur. Bu bağlamda Suriye, küresel güçlerin bugün için bilek güreşi yaptığı bir alandır. Ülkeler birbirlerine karşı söylemek istediklerini bugün için Suriye üzerinden söylemektedir.

Bu bağlamda PKK yalnızca bölgesel, etnik, mezhep ve ideolojik bir terör örgütü değildir, bunun da ötesinde uluslar arası bir organizasyondur. PKK ya da PYD ile ABD'nin ilişkisi ise kullanan/kullanılan ilişkisidir. PKK bir etnik ya da ideolojik yapının değil, küresel güçlerin bölgesel tasarımlarında kullandığı uluslar arası dış politika aracıdır.

Bu anlamda PKK, güncel olarak Türkiye'ye karşı bazen "ödül" çoğu zaman da "cezalandırma" aygıtı olarak kullanılan bir Washington sopasıdır. ABD/İsrail, Türkiye'ye yönelik mesajlarını çoğu kez, PKK aracılığıyla ve onun üzerinden vermektedir.

ABD ile PKK ilişkisinin tarihi PKK'nın kurulmasıyla başlar. 1984 sonrası El Muhaberat güdümünde Şam'dan, 1999 sonrasında ise CIA/MOSSAD/BND kontrolünde Kandil'den yönetilen PKK, küresel güçlerin istihbarat servislerinin oyuncağıdır.

Barzani ve Talabani'nin Saddam'a karşı güçlü bir birlik kurabilmeleri için PKK'nın elebaşısı ABD tarafından Türkiye'ye

teslim edilmiştir. Bugün Kuzey Irak'ta fiilen bağımsız bir Barzani yönetimi varsa, bu Öcalan'ın Türkiye'ye teslimiyle ancak mümkün olmuştur.

Saddam yönetimindeki Bağdat hükümetini çökerterek Barzani'yi Kuzey Irak'a hakim kılan ABD, gelinen aşamada Şam'daki Esat yönetimini çökerterek, Suriye'nin kuzeyinde bir PKK/PYD otoritesini İsrail lehine Türkiye aleyhine tesis etmeye çalışmaktadır.

Gelinen aşamada ABD, PKK/PYD'yi diğer guruplara (İŞİD, Esat, El Nusra vb) karşı destekleyerek Suriye'nin kuzeyindeki dengeleri PYD/PKK lehine bozmuştur.

ABD, NATO üyesi Türkiye yerine devlet dışı terörist bir aktör olan PYD/PKK'yla işbirliği yapmış ve bu durum bölgedeki dengeleri PYD/PKK lehine bozmuştur.

ABD, bir yandan uluslararası sistemde devletlerin çöküşünden şikâyet ederken, bir yandan da bu yıkımın manivelası PKK/PYD gibi devlet dışı aktörleri destekleyerek benzer sonuçları kendisi yaratmıştır.

Amuran: Öte yandan Rusya'nın PKK/PYD'yi terör örgütü olarak görmemesi ABD'nin yürüttüğü politikayla örtüşüyor. Rusya'nın PYD/ PKK ile politik ilişkileri ABD kadar eski midir?

Yeniçeri: Rusya ya da ABD'nin bölgesel, etnik, ideolojik, ekonomik ve küresel ilişkilerini taktik tutumlar ve güncel olgular üzerinden değerlendirmek doğru değildir. Bu bağlamda Rusya ile PYD/PKK ilişkisine bütünsel ve tarihsel bakmak zorunludur.

19'uncu yüzyıldan başlayarak İran ve Irak'taki Kürtlerle ilişki kuran Rusya, soğuk savaş dönemi sonrasında Ortadoğu'da etkinlik için ABD'ye karşı Kürtlerle ilişkilerini sıklaştırmıştır.

Terör örgütü PYD/PKK ve askeri kanadı YPG ile Rus yetkililer arasında bu sürecin devamı olarak 2013 yılından itibaren ilişkiler sıklaştırıldı. PYD'li Salih Müslim sayısız kere Moskova'da Rus yetkililerle görüştü. Müslim 2015 yılında yaptığı açıklamada 'Rusya ile siyasi ilişkilerinin bulunduğu, askeri işbirliğine de hazır olduklarını' söyledi. Aynı zaman diliminde Rusya'nın Ankara Büyükelçisi Karlov, "PKK'yi ve PYD'yi terör örgütü olarak görmediklerini" söylemişti. 2016 yılında PYD Moskova'da büro açmıştır.

PYD'nin Moskova'daki bürosunun kapatılması için Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çeşitli seviyelerde yaptığı çağrıya Rus yetkililer cevap dahi vermediler.

2017 yılında yapılan Astana görüşmelerine PYD'yi Rusya davet etmek istedi. Türkiye'nin karşı çıkması üzerine bu davetten vaz geçildi. Rusya bunun üzerine Suriye sorununun çözümü kapsamında PYD'li bir heyeti Moskova'ya davet etti. Rusya aynı zamanda PYD'yi Cenevre'deki görüşmelere de davet etti ancak Türkiye bunu engelledi.

Rusya'nın terör örgütü PYD konusundaki tutumunun ABD'den çok farklı olmadığı görülmektedir.

ABD'nin Suriye'den çekilme kararı sonrasında Rusya ile rejim güçlerinin Menbiç'in 18 kilometre batısındaki Arima'da bir kontrol noktası kurdukları görüldü. Üs olarak tanımlanan bu kontrol noktasında terör örgütü PYD/YPG'lilerin de bulunduğu Menbiç Askeri Konseyi'nin de görev yaptığı bildirildi.

Sahayı ABD'ye kaptırmamak, Rusya'nın Suriye politikalarını şekillendiren en önemli unsurlardan biri... 2017 yılı Mart ayında kolunda YPG arması bulunan bir Rus askerinin görüntülenmesi, Aralık ayında bir Rus generalin YPG sözcüsüyle basın toplantısı düzenlemesi ve arka fonlarında YPG ve Rus bayraklarının asılı olduğu görüntüler, Türkiye ile yakın işbirliğine rağmen Rusya'nın, PYD ile ilişkilerden de vazgeçmeyeceğini gösteriyor.

PYD konusunda ABD ile Rusya arasında bir anlaşmaya varılması çok da zor değildir. Burada önemli olan Türkiye'nin tutumudur.

STRATEJİK MÜTTEFİK ABD STRATEJİK TEHDİT HALİNİ ALIYORDU

Amuran: AKP'nin, Suriye konusunda yürüttüğü politikalar siyaset ortamında hep eleştirildi. Bir yandan Suriye'nin toprak bütünlüğüne saygı gündeme getirilirken, öte yandan rejim hedef alındı. Oysa Putin de ülkesinde muhaliflerce diktatör olarak tanımlanıyordu. O süreçte yürütülen politikanın amacı neydi?

Yeniçeri: 2016 öncesinde Başbakan Erdoğan'ın "BOP Eşbaşkanlığı" söz konusuydu. Kıbrıs'ta Rauf Denktaş'a karşı "çözumsuzlük çözüm değildir" diyerek Annan Planı desteklenmişti. Başbakanı Erdoğan, 'Ermenilerin üzüntülerine ortak' olduğu yolunda söylemleri dile getiriyordu. PKK ile "Çözüm Süreci", FETÖ'yle diyalog ve işbirliği süreci alabildiğine savunulmuştu.

ABD'yle Suriye için "eğit donat" toplantıları yapılıyor, "Suriye dostları" adı altında Suriye'nin ne kadar düşmanı varsa onlarla Türkiye'de yetkililer toplantı düzenliyordu. Dahası ABD'ye "siz havadan biz karadan vuralım" teklifleri yapılıyordu.

Buna karşın ABD terör örgütüne açıkça binlerce TIR silah veriyor, üs kuruyor ve Türkiye'ye karşı açık bir düşmanlık ortaya koyuyordu. Stratejik müttefik ABD, stratejik tehdit halini alıyordu. ABD, Türkiye'ye rağmen açıkça PKK/PYD ile müttefik oluyordu.

AKP'nin Suriye politikası, açıklamaları ve ABD ile bu konudaki ittifak denemelerinin hepsi yanlıştı. "Emevi Camiinde namaz kılmak" için ABD ile Şam'a gitmeye gerek yoktu. Toprak bütünlüğü olmayan Suriye'nin, Türkiye için büyük tehdit olduğunu AKP 15 Temmuz sonrası fark etti.

Sonuçta AKP, Suriye politikası ve diğer stratejileri noktasında fabrika ayarlarına kısmen de olsa döndü. Böylece Türkiye terörle müzakereden mücadeleye, Suriye'de Süleyman Şah Türbesini söküp taşımaktan bölgeye doğrudan müdahaleye, Kıbrıs'ta "çözumsuzlük çözüm değildir"i eleştirme politikasından Kıbrıs Türklerinin hukukunu savunma noktasına gelmiş oldu. Eksik kalan tek bir şey vardı o da, Suriye merkezi hükümetiyle diyalog ve işbirliği içerisinde oradaki faaliyetlerin yürütülmesiydi, o başılamamıştır.

ABD'İN SURIYE POLİTİKASI TÜRKİYE'NİN OYALANMASI VE BÖLGEDE ETKİNLEŞMESİNİN ENGELLENMESİ ÜZERİNE KURULUDUR

Amuran: İsterseniz Suriye'deki son gelişmeleri değerlendirelim. Trump'ın, daha sonra vazgeçer gibi görünse de Suriye'den çekilme kararını açıklaması bir taktik miydi? Bu kararın arkasında sizce neler var? Çünkü boşalttığı bölgelere müttefik gördüğü Arap ülkelerinin askeri güçlerini getirme çabaları devam ediyor.

Yeniçeri: Suriye'den çekilme ABD için bir keyfiyet değil mecburiyetti. Hem seçim kampanyası sırasında hem de 2018 yılının ilk aylarında Trump Suriye'den çekilmeyi dile getirmişti. Başkan Trump, "Suriye'den çekilmek istiyorum, askerlerimizin eve dönmesini istiyorum. Savunma Bakanı ile konuşacağım. Suriye'de bulunmamız büyük külfet" açıklamasında bulunmuştu.

Bunun üzerine Suudi Prens Selman "Amerikalı askerlerin Suriye'de uzun vadeli olmasa bile en azından orta vadede kalması gerektiğine inanıyoruz. Suriye'deki ABD gücü, Washington'ın bu ülkenin geleceğinde söz hakkına sahip olmasına da imkân verecektir" demişti.

Başkan Trump, bu sözler üzerine, "Suudi Arabistan bizim Suriye'de kalmamızı istiyorsa parasını ödemesi gerekecek" açıklamasını yapmıştı.

Türkiye'de yapılan üçlü zirvede (Rusya, Türkiye ve İran) Suriye'yle ilgili alınan kararlar açıklanırken, ABD'den de kritik bir hamle gelmişti. Trump, kararından vazgeçti. ABD Başkanı Donald Trump'ın ABD askerlerinin Suriye'de bir süre daha kalması konusunda yönetimdeki diğer isimlerle fikir birliğine vardığı ancak Suriye'de uzun vadeli askeri mevcudiyetten yana olmadığını açıklamıştı.

Türkiye'deki üçlü zirvede, Ruhani, ironik bir şekilde Trump'ın bu davranışını şu sözlerle değerlendirmişti: **"Biz Suriye'den çıkmak istiyoruz dediler ama daha sonra anlaşıldı ki onlar para peşindeler. Arap ülkelerine diyorlar ki 'bize para verirseniz Suriye'de kalacağız'. Anlaşıyor ki Suriye'de kalacaklar ve para alacaklar."**

ABD'nin Suriye'den çekilme kararını alması ve TSK'nın operasyon için hazırlıklarını tamamlamasının ardından gelmiştir. Türkiye'nin Fırat'ın doğusu konusundaki kararlılığı Trump'ın **"çekilme"** kararının acele açıklanmasına neden olmuştur. ABD'nin bu çekilme kararından birçok ülke rahatsız olmuştur. Bunların başında İsrail gelmektedir. Suudi Arabistan, Mısır, BAE gibi işbirlikçi ülkeler de ABD'nin Suriye'den çekilmesinden büyük rahatsızlık duyduğunu ortaya koymuşlardır.

Aslında devletlerin ABD'nin PYD/PKK'nın arkasından çekilmesine karşı aldıkları tavır, suçüstü yakalanmalarının da itirafı gibidir. Onun için hangi ülke emperyalist güçlerin, teröristle işbirliğine devam etmesini arzuladıklarını iyi bilmek gerekir.

Trump'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton, kısa süre önce Mısır İstihbarat Servisi Başkan'ından Suriye'ye Arap gücü planına Mısır'ın katkıda bulunmak isteyip istemediğini sorduğu, açıklandı. Trump yönetimi açıkça Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Katar'dan bölgeye asker göndermelerini talep etmiştir.

ABD, Fırat'ın doğusunda çekileceği alana Arap gücü yerleştirmek istediği herkes tarafından biliniyor. Dahası ABD'nin Suriye politikası Türkiye'nin oyalanması ve bölgede etkinleşmesinin engellenmesi üzerine kuruludur. Nitekim ABD'nin Suriye'den çekilme kararı TSK'nın sınırda çakılı kalmasına neden olmuştur.

Daha bundan birkaç gün önce Başkan Trump, PYD'nin Washington temsilcisi olan PKK militanı İlham Ahmed'le kendi otelinde görüştüğü medyaya servis edilmiştir. Bu görüşmede ABD'nin Suriye'den çekilme kararı sonrasında nelerin olacağını konuşulduğunu ve İlham Ahmed'in, YPG'lilerin nasıl korunacağını öğrenmek istediği konuşulmuş. Dahası Başkan Trump, PYD yöneticisine kendilerinin Suriye rejimi ile görüşmelerine karşı çıkmayacağını da söylediğini açıklamıştır.

Amuran: Rusya ile ilişkilerimize geleceğiz ancak güvenli bölge - tampon bölge konusundaki taleplerimiz ile ABD'nin aynı konudaki talepleri örtüşmüyor. Biz Fırat Kalkanı ve Afrin operasyonları sonrasında terörden arındırılan bir bölge gibi, Türkiye kontrolünde bir bölgeyi talep ediyoruz. Oysa, ABD'nin tampon bölge arzusundaki amacı farklı. Nedir gerçek niyeti?

Yeniçeri: ABD, Suriye'de kalmasının maliyetinin giderek arttığını fark etmiştir. Tampon bölge söylemlerine karşın ABD'nin çekildiği yerlerde Türkiye'nin etkin olmasını istemiyor. ABD Suriye'den çekilirken bir yandan Türkiye'yi sınırda tutarak meşguliyet yaratırken, diğer yandan da Türkiye sınırına Arap gücü yerleştirmeye çalışıyor.

Şu sözler Suriye'den çekilme kararı alan Trump'a aittir: **"Kürtlere saldırırlarsa ekonomik olarak mahvedeceğiz. 20 millik güvenli bölge kuracağız. Aynı şekilde Kürtlerin de Türkleri provoke etmesini istemiyoruz."**

Trump, bir taraftan bölgeden ayrılıyor havası yaratırken diğer yandan bölgeye 600 ek asker taşıyor. Tampon bölge konusunda ise Türkiye'nin kontrolünden olmayan bir alandan söz edilmiş oluyor. ABD'nin kafasındaki güvenli bölge BM kontrolünde Kanada'dan Brezilya'ya uzanan çeşitli devletlerin askerleri tarafından sağlanması düşünülüyor.

Bu yüzdendir ki Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Kalın, **"Münbiç ve Fırat'ın doğusunda da benzer bir modelin uygulanması için bizim temel beklentimiz, bölgenin kontrolünün Türkiye'de olmasıdır"** diyor.

Amuran: 2014'ten bu yana olmayan saldırılar Trump'ın Suriye'den çekilme kararından sonra iki kez ABD askerlerini vurdu. Buradaki hedef sadece ABD miydi, yoksa sahada bulunan diğer güçlere de bir mesaj mıydı?

Yeniçeri: Trump'ın Suriye'den çekilme kararı duyulur duyulmaz YPG/PYD ABD'ye **"bizi niye yalnız bırakıyorsunuz"**, IŞİD ise ABD'ye **"Biz buradayız, nereye gidiyorsunuz"** mesajları vermeye başladı.

Nitekim Suriye İnsan Hakları Gözlemevi başkanı **Rami Abdul Rahman**, PKK/PYD'li üst düzey yetkililerin, IŞİD üyesi

teröristler ve ailelerinden oluşan yaklaşık 3200 mahkumu serbest bırakma seçeneğini tartışmak için bir araya geldiklerinden söz etti.

Bir koalisyonun bir askeri yetkilisi IŞİD'li mahkumlar **"serbest bırakılırlarsa, bu Avrupa için gerçek bir felaket ve tehdit olur"** diye açıklama yaptı.

SDG bunu yalanladıysa da PYD elinde böyle bir kozun olduğunu ABD ve Batılı ülkelere duyurmuş oldu.

Münbiç ve ardından yaşanan bombalı saldırıların amacı, bir yandan Trump'ın dediği gibi IŞİD'in yenilmediğini, diğer yandan da Rusya ve Türkiye'ye mesaj vermektir.

Amuran: Bir süre önce, Esat yönetimiyle PYD arasında belli görüşmeler yapıldığı haberleri ajanslara düşmüştü. 11 maddeyi içeren bir anlaşmanın taslağı üzerinde görüşüyorlarmış. Yazılanlara göre bu taslakta, "Suriye hükümetinin ülkenin kuzeydoğusundaki PYD özyönetimini tanınması, Esad'ın tanınmasına karşılık ayrımcı uygulamaların kaldırılması, doğal kaynaklara katılımın garanti altına alınması, devletin merkezizeti, sınırları, bayrağı ve ordusuna ilişkin talepler" varmı. Bu mutabakatın gerçekleşmesi uzun vadede bölgede ne gibi riskler ortaya çıkarır?

Yeniçeri: Türkiye'nin 900 kilometreyi aşkın sınırının Suriye tarafı PYD/ABD tarafından etnik temizliğe tabi tutulmuştur. Bu bölgede yaşayan Arap/Türkmen, ideolojik ve inanç olarak farklı Kürtler Türkiye'ye ve Barzani bölgesine sürülmüştür.

PYD'nin katı, çağdışı ideolojisini ve otoritesini benimsemeyen ahaliden bölge arındırılmıştır. PYD/PKK'nın bölgede şu veya bu biçimde bir otorite tesisi orta ve uzun vadede Türkiye'nin güvenliği için en büyük tehdidi oluşturacaktır. Arkasına ABD/İsrail/AB ve orta vadede de Rusya'yı alacak olan bu yapı, sonuç itibarıyla **"Bağımsız Birleşik Kürdistan"** hedefiyle Türkiye'yi istikrarsızlaştıracaktır. Yalnız Türkiye'nin değil, Irak'taki Barzani yönetiminin, İran ve Suriye'nin de, burada oluşacak marazi yapıdan etkilenecektir.

Suriye'deki Esat yönetiminin PYD ile görüşmesinin amacı, Türkiye'yi Şam yönetimiyle diyaloga zorlamaktır. Türkiye, Suriye'nin kuzeyinde güvenliği için risk teşkil eden böyle bir yapının oluşmasını engellemesinin tek yolu Suriye'yle işbirliği ve diyalog kurmaktan geçmektedir. İki ülke birlikte güvenliklerini tehdit eden unsurlara karşı mücadele etmek zorundadır.

TÜRKİYE DÜŞMANLARININ İŞİNE YARAYAN POLİTİKALARI İZLEMİYİ TERK ETMELİDİR

Amuran: Putin tarafından Adana Mutabakatı'nın öne sürülmesinin ardında yatan neden, sadece Türkiye'yi güvenli bölgeden ve Fırat'ın doğusunda yapılacak operasyondan vazgeçirmek mi, başka nedenleri var mı?

Yeniçeri: Uluslararası ilişkilerde hukukilik, meşruiyet, legalite çok önemli unsurlardır. Türkiye'nin Suriye'deki operasyonları ne kadar haklı olursa olsun toprak bütünlüğünü savunduğu Suriye hükümetinin onayına ihtiyacı vardır.

Erdoğan ile Putin görüşmesinde Rus liderin Türkiye'ye son haftaların en sıcak konusu olan **'güvenli bölge'** sorununun çözümü için çerçeve sunmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan da Adana mutabakatını, **"Türkiye'nin bölgedeki ağırlığını hissettirebileceği önemli bir anlaşma... Türkiye'yi buraya kim davet etti, diyenlere karşı, o mutabakatı masaya getirmemiz lazım"** şeklinde değerlendirmiştir.

Putin'in Adana Mutabakatı'nı hatırlatmasında iki amacı var:

AKP'nin ABD'yle Suriye'nin kuzeyini Şam yönetiminden uzaklaştırmak anlamına gelen tampon/güvenli bölge anlaşmasının yapılmasını engellemek. AKP'yi Adana Mutabakatı üzerinden Suriye ile ilişki kurmaya yönlendirmek.

Adana Mutabakatı, Suriye'ye, PKK terörünü desteklemekten kaçınma yükümlülüğünü getiriyor, bu mutabakat işletilerek Türkiye'nin kaygıları karşılanabilir. Adana Mutabakatı'nın yeniden işletilmesi, iki ülke arasındaki ilişkilerin kopuk olduğu dikkate alındığında, kaçınılmaz olarak tarafların karşılıklı irade beyanlarını ve işbirliğini gerekli kılacaktır.

Bu gelişmelerin anlamı Türkiye'nin bölgedeki muhtemel operasyonlarını Şam'ın bilgisi dahilinde Adana mutabakat

bağlamında gerçekleştireceğini göstermektedir. Doğrusu da budur. Uluslararası sistem Beşar Esad'ın Şam'daki rejimini meşru otorite olarak görüp muhatap kabul ederken Türkiye'nin bunu yok sayması söz konusu olamaz.

Gelişmeler Türkiye'deki iktidarın kaçınılmaz bir şekilde 'rejimle ilişki kurmayı reddetme' politikasını gözden geçirmeye zorlamaktadır. Bugün olmazsa yarın Şam rejimiyle Türkiye ilişki kurmak zorunda kalacaktır. Ankara/Şam ilişkilerindeki kötüleşme ABD/İsrail ve Suudların işine yaramaktadır. Türkiye düşmanlarının işine yarayan politikaları izlemeyi terk etmelidir!

Amuran: Adana Mutabakatının, koşulları incelenirse bugün için sorun olarak görülen bir özelliği var. Sizin de değindiğiniz gibi, "Türkiye'ye Suriye hükümetinin onayı olmaksızın teröristlere karşı tek taraflı müdahale hakkı tanımaması". İkincisi de farklı grupları terörist olarak tanımlamaları. Suriye için ÖSO ne ise Türkiye için PYD/YPG ve PKK aynı. Bu sorunların çözümü için ön koşul nedir, Türkiye'nin ilk adımda Suriye stratejisi ne olmalı?

Yeniçeri: Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Şu an Suriye ile bizim alt düzeyde dış politika yürütülüyor. İstihbarat örgütleri bu noktada illa liderler ne yapıyorsa biz onu yaparız havasında olamaz. Liderler çoğu zaman devreden çıkabilir. Düşmanınız dahi olsa ipi tamamen koparmayacaksınız. Olur ki o ip size bir gün lazım olur" diyor. Bunun anlamı Suriye'yle üst düzey ilişki kurmanın sadece bir zamanlama meselesi olduğudur. Durum bu olduğuna göre bugün gelinen aşamada, alt düzeyde de olsa Suriye ve Türkiye'nin Adana Mutabakatı ekseninde yeni bir strateji üzerinde yoğunlaşılması hususunda Rusya ile Türkiye arasında bir mutabakatın oluştuğudur. Suriye'nin ÖSO'yu terörist olarak nitelemesi de şartların ürünüdür. Suriye ve Türkiye arasında yapılacak görüşmelerle bir yandan Türkiye'deki dört milyona yakın göçmen konusu, diğer yandan ÖSO'nun legalleştirilmesi konusu aşılabilecek hususlardır. Yeter ki Türkiye ve Suriye doğrudan aracsız aralarındaki sorunları müzakere edebilsinler.

SURİYE VE TÜRKİYE HERŞEYDEN ÖNCE BİRBİRLERİNİN EKONOMİK HİTERLANDIDIR

Amuran: Ankara'nın Şam'la ilişkilerinin düzeltilmesi, bölgede bize ne gibi avantajlar sağlar?

Yeniçeri: Suriye'nin kuzeyini güvenli hale getirmek için Türkiye'nin herkesten daha çok Şam'la işbirliği içinde olması gerekir. Sonuçta PYK/PKK'nın ABD/İsrail himayesi altında bölgede elde ettiği kazanımları etkisiz hale getirmenin yolu Şam'dan geçmektedir.

Dahası Şam Ankara'ya Moskova'dan daha yakındır. Yakınızdakine uzaktaki muamelesi çekmeniz akıl dışılıktır. Bu bağlamda Şam'daki yönetimle Moskova üzerinden konuşmak hem risklidir hem de yanlıştır. Şu anda Türkiye ile Suriye arasındaki ilişkiler elleri üzerinde yürümeye çalışan insanların ilişkisine benzemektedir. Ankara'nın Şam'la ilişkilerinin düzelmesi elleri üzerine yürüyenlerin ayakları üzerinde yürümeye başlamalarına neden olacaktır.

Suriye'nin toprak bütünlüğünü savunan Ankara'nın Şam'la kuracağı doğrudan ilişki bölgede gücüne güç katacaktır. Suriye ve Türkiye her şeyden önce birbirlerinin ekonomik hinterlandıdır. Dahası Ankara'nın Şam'la ilişkilerinin düzelmesi Rusya ve İran'la daha etkili ilişkilerin kurulması anlamına gelecektir.

Ankara-Şam ilişkilerinin düzelmesi Türkiye'nin bölgedeki varlığına güçlendirecek, ekonomik canlılığını artıracak ve operasyonlarına da meşruiyet kazandıracaktır.

Diğer yandan Suriye'yi "Eset" üzerinden okumak Türkiye'nin çıkarlarına düşman politika izlemek demektir. Şam Rejimi ne kadar güçlü olursa, Suriye toprakları üzerinde ameliyat düşünen PYD'nin ve İsrail'in eli de o kadar zayıflatılmış olur. Aksine Şam rejimini zayıflatmak PYD'yi güçlendirmek, İsrail'i heveslendirmek anlamına gelir.

Nasıl ki Irak'ta Bağdat rejimi güçlenince Erbil köşeye sıkıştıysa aynı şey Suriye için de geçerlidir. PYD, Anadolu tabiriyle, Suriye'de 'köpeksiz köyde değneksiz gezen' kabadayıdır. Onu durduracak o toprakların fiili değil hukuki sahibinin işidir. O toprakların sahibi de Şam'dır. Şam rejimi güçlendikçe PYD köşeye sıkışacaktır.

Amuran: PYD/YPG PKK'ı vekalet savaşlarının silahlı gücü olarak yorumlayanlar DEAŞ'ı vekalet savaşlarının bir unsuru olarak neden yorumlamıyorlar. DEAŞ'te uluslararası düzenlenmiş bir organizasyon değil mi? Yoksa bu bölgedeki aktif görevlerine bir süre için ara mı verildi? Bütün uluslararası güçlerin mücadele etmesine rağmen DEAŞ'ın "mobil, hücrel ve mikro birimleri vasıtasıyla büyük bir eylem gücünü elinde tuttuğu" söyleniyor. DEAŞ biter mi sizce, Ortadoğu yeniden istikrara kavuşabilir mi?

Yeniçeri: Küresel güçlerin terörle mücadele, totaliter ülkelere özgürlük götürme, demokrasi ihraç etme ya da insan hakları gibi bir dertleri yoktur. Aksine petrol, doğal gaz, petrol boru hatları, su yolları, su kanalları, yer altı madenleri, İsrail'in güvenliği diye meseleleri vardır. Bir zamanların Şili'sinde sorun Salvador Allen'de değil bakır yataklarının millileştirilmesiydi. İran'da sorun Mussaddık değil petrolün millileştirilmesiydi. Panama'da sorun General Noriega değil Panama kanalının Panama'luların olduğunun ilan edilmesiydi. Bugün Venezuela'da sorun Madura değil petroldür.

Bu bakımdan küresel güçler arasında terörün ve teröristin tanımı konusunda bile mutabakat yoktur. Neredeyse her ülkenin kendisine özgü bir terör ve terörist tanımı var. "**Senin teröristin**", "**benim teröristim**" sorunu da buradan kaynaklanmaktadır. IŞİD önce icat edilmiş sonra da bölgeye ithal edilmiş uluslararası terör örgütüdür. BOP bağlamında bölgedeki ülkelerin sınırlarını, rejimlerini ve yönetimlerini değiştirmek amacına hizmet etmekle görevli etkili bir enstrümandır. IŞİD'in son kullanma tarihi İsrail'in güvenliğinin yüzde yüz sağlandığına kanaat getirdiği ana kadardır. IŞİD'in bitmesi değil, isim ve sıfat değiştirmesi söz konusu olabilir. Bu kadar etkili bir araçtan hangi küresel güç vaz geçebilir ki? Ortadoğu'ya istikrar değil gelse gelse sürdürülebilir istikrarsızlık gelebilir.

Amuran: Ortadoğu'da Suriye çıkmazı bize bir ders daha vermedi mi, Araplardan asla dost olmaz. Hiçbir Arap ülkesinin Türkiye'nin Ortadoğu'da söz sahibi olmasını güçlenmesini istemediği... Yeniden gözden geçirilecek Ortadoğu politikamızın ana stratejisi ne olmalı?

Özcan Yeniçeri: "**Araplardan asla dost olmaz**" söylemi sorunludur. Totoloji, genellemeci ve indirgemeci yaklaşımlar sorunludur. Bütün devletler, halklar ve milletler çıkarıcıdır.

Yalnız Arap ülkeleri AB/ABD değil bölgemizdeki hiç bir ülke İran, Rusya, Ermenistan ve Yunanistan dahil Türkiye'nin Ortadoğu'da güçlenmesi ve söz sahibi olmasını istemez. Bölgede söz sahibi olmak etkinlik kurmak için birileri istiyor ya da istemiyorsa bakılmaz. Söz sahibi olmak için söylenecek etkili sözünüz, güç sahibi olmak için de gösterecek gücünüzün olması gerekir.

Türkiye'nin Ortadoğu politikası akılcı ve gerçekçi temeller üzerine inşa edilmesi şarttır. Bölgede uygulanacak politika jeopolitik, teopolitik, hidropolitik ve petropolitikle uyumlu olmalıdır.

Suriye'de bir tane çözüm vardır. O da Şam yönetiminin Suriye toprakları üzerinde tam hakimiyet sağlamasıdır. Türkiye'nin çıkarı Suriye toprakları üzerinde Suriye Devletinin hakimiyetini kurmasından geçmektedir.

Amuran: Bu konuda en son eklemek istedikleriniz neler?

Yeniçeri: Oyun kurucusu olamıyorsanız size rağmen kurulan oyunun bozucusu olacaksınız. Tıpkı Irak'ın kuzeyinde "**bağımsız devlet referandumu**" oldubittisini bozduğunuz gibi...

Erbil'in referandum emri vakisini Türkiye/İran/İrak bir araya gelerek Rusya ve ABD'nin el altı, bel altı operasyonlarını etkisiz hale getirdi. Barzani, referandum yaptığına da yapacağına da pişman olmuş durumdadır. Şimdilerde Erbil'deki kabadayılar memurlarına maaş vermek için Bağdat kapılarında el avuç ovuşturuyor.

Aynı şey benzer şartları taşıyan Suriye'de niçin olmasın?

ABD kendi adına ama İsrail hesabına PYD'yi kullanmakta ve Birleşik Suriye Devleti'ni savunmaktadır. Türkiye, Rusya ve İran ise toprak bütünlüğü tam bir Suriye'yi savunmaktadır. Devletlerin, milletlerin kaderi fantezilere, saplantılara, kinlere,

kişisel öfkelere kurban edilemez!

Türkiye bölgede az kötüyü çok kötüye tercih edecek kadar basiretli olmak zorundadır!

Amuran: Ortadoğu'da dünden bugüne gelişen olayların perde arkasını, Türkiye açısından Suriye ile doğrudan ilişkilerin getireceği yararları bilimsel bir gözle değerlendirdiniz. Karar vericiler yararlanır umuduyla çok teşekkür ederiz.

Yeniçeri: Ben teşekkür ederim.

Nurzen Amuran

Odatv.com

Nurzen Amuran

Diğer Yazıları

Türkiye bunu ödemek zorunda kalacak

05.12.2021

Merkez Bankası bu talimata uymasaydı...

28.11.2021

Egemen Bağış'ın Büyükelçi tayin edildiği kurum, nasıl adil olmaktan söz edebilir

21.11.2021

Kumpas davaları olmasaydı FETÖ 15 Temmuz'a cesaret edebilir miydi

14.11.2021

Erdoğan'ı destekleyerek koltuklarını koruma derdine düştüler

07.11.2021

Artık "vakıf" dendiğinde akıllara kara para geliyor

31.10.2021

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

